

TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
Hungary

Co-funded by
the European Union

Ochrana demokratických volieb v Strednej a východnej Európe – praktické nástroje pre organizácie občianskej spoločnosti

Medzinárodná konferencia o
osvedčených postupoch

Budapešť, 17. marec 2026

**TRANSPARENCY
INTERNATIONAL**
Hungary

**Co-funded by
the European Union**

Vypracovala Nadácia Transparency International Maďarsko

Ulica Falka Miksy 30, 1055 Budapešť

www.transparency.hu

Autorka a redaktorka pôvodnej anglickej verzie: Judit Zegnál, vedúca projektová manažérka,
Transparency International Maďarsko

Slovenský preklad: Emília Farkašová, vedúca projektová manažérka (Nadácia Zastavme korupciu)

Prispievatelia: Barbara Berecz a Julian Zell

Grafická úprava: Kata Schiffer

Dátum dokončenia publikácie: 22. máj 2026

Táto publikácia vyjadruje názory a stanoviská výlučne organizácie Transparency International Maďarsko a nemusí nevyhnutne odrážať názory Európskej únie alebo Európskej výkonnej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Európska únia ani poskytovateľ grantu za ne nenesú zodpovednosť.

Transparency International Maďarsko nenesie žiadnu zodpovednosť za použitie informácií uvedených v tejto publikácii na iné účely alebo v inom kontexte.

Táto publikácia bola vytvorená v rámci programu Občania, rovnosť, práva a hodnoty (CERV) a spolufinancovaná Európskou úniou.

Project: ACT4RULE – Active Citizens Together for Rule of Law and Union of Liberties in Europe

Grant Agreement No.: 101253084

OBSAH

Úvod	3
Prípadové štúdie	9
Česká republika: Nové podoby volebných podvodov	9
Maďarsko: Štátom financované dezinformačné kampane a nátlak na voličov	10
Poľsko: Politický a emocionálny mikrotargeting, propaganda a demokratická obnova	11
Rumunsko a Moldavsko: Vplyvové operácie podporované umelou inteligenciou	12
Slovensko: Ovládnutie médií, erózia dôvery a zapájanie mladých voličov	13
Cezhraničné otázky: Boj za prístup k údajom digitálnych platforiem	14
Osvedčené postupy a odporúčania	15
Hlavné ciele	15
Podrobnejšie odporúčania	15
Zber údajov a právne rámce	15
Budovanie kapacít	15
Organizácie občianskej spoločnosti a občania	16

Úvod

Slobodné a spravodlivé voľby sa považujú za základ fungujúcich demokratických spoločností. Keď je možnosť výberu nového vedenia obmedzená, brzdená alebo neprimerane ovplyvňovaná, samotná demokracia sa začína rozpadáť.

Keďže väčšina krajín strednej a východnej Európy zažíva určitý stupeň demokratického úpadku, je potrebná neustála ostražitosť na ochranu tejto základnej zložky politickej slobody pred hrozbami, ktoré jej hrozia, od staromódnych podvodov v deň volieb až po manipuláciu médií a regulačné prekážky počas kampane.

S cieľom prediskutovať nové hrozby a podeliť sa o možné protiopatrenia zorganizovala Transparency International Maďarsko 17. marca 2026 jednodňovú medzinárodnú konferenciu, na ktorej sa stretli zástupcovia organizácií občianskej spoločnosti, think-tankov, investigatívnych novinárov a politikov z Českej republiky, Nemecka, Maďarska, Rumunska, Slovenska a Poľska, ako aj z Európskeho parlamentu.

Táto udalosť sa konala len niekoľko týždňov pred poslednými parlamentnými voľbami v Maďarsku, ktoré 12. apríla ukončili 16 rokov autoritárskej a protieurópskej vlády predchádzajúceho premiéra Viktora Orbána a priniesli do čela prodemokratickú a proeurópsku vládu pod vedením nového maďarského premiéra Pétera Magyar.

1. Mobilizácia občanov

Rečníci v prvej časti diskutovali o spôsoboch a skúsenostiach s motiváciou občanov k účasti na národných, regionálnych alebo miestnych voľbách a k registrácii ako členovia miestnych volebných komisií a ako sčítavatelia hlasov. Rečníci si tiež vymenili osvedčené postupy v oblasti vzdelávania občanov o odhaľovaní techník manipulácie s voľbami a pokusov o volebné podvody. Takéto znalosti sú kľúčové pre to, aby občania mohli pôsobiť ako miestni dozorcovia s cieľom zabezpečiť transparentnosť a spravodlivosť volebných kampaní a volebného procesu.

Úvodný prejav:

Magnus Öhman, riaditeľ Regionálnej európskej kancelárie Medzinárodnej nadácie pre volebné systémy

Rečníkmi panelu boli:

Zsófia Banuta, spoluzakladateľka organizácie Unhack Democracy, ktorá je členom Európskej platformy pre demokratické voľby (EPDE) a Globálnej siete domácich volebných pozorovateľov (GNDEM)

Katarzyna Batko-Tołuć, generálna riaditeľka Fundusz Obywatelski im. Ludwiki a Henryka Wujców, Fundacja dla Polski

Mónika Bálint, generálna riaditeľka Civil Kollégium Alapítvány (Nadácia občianskych vysokých škôl)

Zuzana Petkova, riaditeľka Nadácie Zastavme korupciu, Slovensko

Zasadnutie moderoval **József Péter Martin**, výkonný riaditeľ Transparency International Maďarsko.

”

Mobilizácia organizácií občianskej spoločnosti výrazne prispela k vysokej volebnej účasti v parlamentných voľbách v Poľsku v roku 2023, ale kľúčovým faktorom boli aj silné protivládne nálady prevládajúce medzi mladými voličmi. Mobilizácia pred ďalšími voľbami bude do veľkej miery závisieť od toho, či si ľudia dokážu udržať pocit vlastnej sily.“

Katarzyna Batko-Tołuć,
konateľka spoločnosti Fundusz Obywatelski im.
Ludwiki a Henryka Wujców, Fundacja dla Polski

”

Mnoho mladých ľudí opúšťa Slovensko, pretože majú dosť korupcie. 137 mimovládnych organizácií spustilo spoločnú kampaň za ich návrat. Vláda sa pokúsila túto kampaň kriminalizovať a obmedziť právo voliť zo zahraničia. Tento prístup veľa vypovedá o obavách a politických zámeroch vládnucej strany.“

Zuzana Petková,
Nadácia Zastavme korupciu, Slovensko

”

Pre ľudí nikdy nebolo jednoduchšie navzájom sa spojiť – mobilizácia voličov však zostáva jednou z určujúcich výziev našej doby. Umelá inteligencia sa dá použiť na ochranu integrity volieb, rovnako ako na ich podkopanie.“

Magnus Öhman, IFES

”

Verím v premenu bolesti na nádej a nádeje na činy – a toto by sa malo diať neustále. Máme veľa nástrojov na ochranu integrity volieb; otázkou je, či ich použijeme včas.“

Zsófia Banuta, Unhack Democracy, Maďarsko

”

Mať volebné právo už nestačí. Dôležitý je príbeh o účasti – musíme prinútiť ľudí, aby odovzdali svoje hlasy, ak chcú vidieť zmeny. Budujeme širší pocit „my“ v komunitách, ktoré sa cítili utláčané a zanedbávané.“

Mónika Bálint, Civil College Foundation
(Civil Kollégium Alapítvány), Maďarsko

2. Odhaľovanie a boj proti dezinformáciám a manipulačným technikám

Druhá časť sa zaoberala rôznymi formami volebných nekalých praktík, ako je napríklad získanie zdanlivo nezávislej tretej strany na vedenie de facto politických kampaní, používanie falošných online profilov na šírenie nepravdivých informácií alebo vedenie cielených ohováračských kampaní o volebných kandidátoch, stieranie hraníc medzi financovaním zo strany štátu a strán a obchádzanie volebných pravidiel a prekresľovanie volebných obvodov krátko pred voľbami s cieľom ovplyvniť výsledky volieb.

Rečníkmi panelu boli:

Duncan Allen, výskumný pracovník digitálnej demokracie v organizácii Democracy Reporting International

Ján Ivancík, právny poradca Transparency International Slovensko

Péter Krekó, výkonný riaditeľ Inštitútu pre výskum a poradenstvo v oblasti politiky politického kapitálu

Ana Mocanu, výkonná riaditeľka Funky Citizens

Zasadnutie moderoval **József Péter Martin**, výkonný riaditeľ Transparency International Maďarsko.

”

Na Slovensku populistické politické naratívy nie vždy smerujú k víťazstvu v hádkach – často je cieľom vykresliť všetkých rovnako skorumpovaných. Korupčné škandály vytvárajú všeobecnú nedôveru medzi skupinami, a tým ovplyvňujú nielen voľby, ale aj spoločnosť ako celok.“

Ján Ivancík,

Transparency International Slovensko

”

Sto účtov na sociálnych sieťach, ktoré zdieľajú rovnaký obsah súčasne, je podozrivých – a presne takýto vzorec odhaľujú údaje z platformy. Ako organizácia občianskej spoločnosti máme zákonné právo preskúmať tieto údaje podľa zákona EÚ o digitálnych službách. X odmietol. Išli sme na súd a vyhrali sme. Prístup k údajom je obrovské právne víťazstvo.“

Duncan Allen,

Democracy Reporting International, Nemecko

”

Často sa zabúda, že voliči majú tendenciu rozhodovať sa na základe veľmi osobných úvah. Politická kampaň Călina Georgescua počas prezidentských volieb v Rumunsku v roku 2024 bola úspešná nielen vďaka zahraničnému zasahovaniu – zamerala sa na skutočné sociálne a ekonomické frustrácie a protiestablishmentové nálady. Teraz vidíme, že umelá inteligencia generuje kompletne profily, realistické fotografie a rozmanitý obsah v priebehu niekoľkých minút. Preventívne mechanizmy však zostávajú nebezpečne slabé.“

Ana Mocanu,

Funky Citizens, Rumunsko

”

Maďarsko bolo v období pred voľbami do Európskeho parlamentu v roku 2024 šampiónom EÚ v oblasti politickej reklamy. Vláda šírila dezinformácie v bezprecedentnom rozsahu a štedro za to platila. Keď platformy sociálnych médií zakázali politickú reklamu, kampaň pokračovala prostredníctvom sietí influencerov a množstva falošných profilov vytvorených na tento účel.“

Péter Krekó,

Inštitút pre výskum a poradenstvo v oblasti politiky politického kapitálu, Maďarsko

3. Odhaľovanie a boj proti volebným podvodom

Účastníci panelovej diskusie v tretej časti diskutovali o spôsoboch odhaľovania a boja proti rôznym druhom volebných podvodov, ako je napríklad nútenie občanov voliť určitým spôsobom, presvedčanie (dokonca aj platenie) veľkého počtu podobne zmýšľajúcich ľudí, aby sa krátko pred voľbami zaregistrovali ako osoby s trvalým pobytom v kľúčových volebných obvodoch, alebo kupovanie hlasov ľudí rôznymi technikami vrátane „reťazového hlasovania“.

Rečníkmi panelu boli:

Sándor Léderer, výkonný riaditeľ spoločnosti K-monitor

Wojciech Przybylski, šéfredaktor Visegrad Insight

Lucia Vilimovská, projektová manažérka v Transparency International Česká republika

Zalán Zubor, investigatívny novinár na Átlátszó.hu

Zasadnutie moderoval **Miklós Ligeti**, právny riaditeľ Transparency International Maďarsko.

”

Úradujúce politické strany v Maďarsku mali širokú škálu spôsobov, ako smerovať obrovské množstvo štátnych zdrojov a vedomostí, a dokonca aj využívať policajné sily na účely kampane, čo znamenalo, že celý vládny aparát tieto strany uprednostňoval alebo podporoval.“

Sándor Léderer,
K-Monitor, Maďarsko

”

Poľsko strávilo desaťročie testovaním, čo centralizácia moci robí s demokratickou integritou. Odpoveď znie: zväčšuje každý problém. Všetci by sme mali robiť viac a inovovať, aby sme sa vrátili na demokratickejšiu cestu.“

Wojciech Przybylski,
Visegrad Insight, Poľsko

”

V Českej republike je kupovanie hlasov zriedkavé – ale nátlak na voličov je bežnejší a ťažšie sa dokumentuje. Politické strany mívajú veľa peňazí pred oficiálnym začiatkom kampaní, čo mimoriadne sťažuje monitorovanie. Média stále zohrávajú úlohu dozorcov počas volieb. Módne slová pre médiá a mimovládne organizácie sú: participovať, monitorovať a vzdelávať.“

Lucia Vilimovská,
Transparency International Česká republika

”

Väčšina volebných podvodov v Maďarsku sa nedeje priamo vo volebných miestnostiach – deje sa ešte predtým, ako sa tam vôbec dostanete. Kupovanie hlasov je najzjavnejšou formou, ale nátlak zo strany miestnych mocných je rovnako reálny: ak nebudete voliť vládnuce strany, môžete prísť o prácu. Informovanie voličov je najdôležitejšia vec, ktorú môže ktokoľvek urobiť.“

Zalán Zubor,
Átlátszó.hu, Maďarsko

4. Nádeje a podvody – zmiešané vyhlídky pred aprílovými parlamentnými voľbami v Maďarsku

Posledná časť diskusie sa zamerala na parlamentné voľby v Maďarsku, ktoré sa konali 12. apríla. V období pred voľbami mimovládne organizácie a organizácie monitorujúce voľby opakovane varovali pred slabo zahalenými pokusmi vládnucich strán stierať hranice medzi štátnym a straníckym financovaním s cieľom financovať rozsiahlu volebnú kampaň, ktorá bola kombináciou štedrých výdavkov na sociálne dávky zameraných na získanie si srdca občanov a donucovacích opatrení a rozsiahlych ohováračských kampaní zameraných na opozičných kandidátov. Aká je šanca na usporiadanie slobodných a spravodlivých volieb v krajine, kde bol demokratický úpadok dobre zdokumentovaný? Účastníci panelovej diskusie diskutovali o týchto bodoch s cieľom poskytnúť užitočný vstup do širšej diskusie o tom, ako zabezpečiť demokratické voľby v regióne.

Rečníkmi panelu boli:

Eszter Galgóczi, hlavná analytička spoločnosti Forrás Társadalomkutató Intézet

Endre Hann, výkonný riaditeľ Medián Inštitútu verejnej mienky a výskumu trhu

Róbert László, volebný expert v Inštitúte pre výskum a poradenstvo v oblasti politiky politického kapitálu

Tineke Strik, členka Výboru Európskeho parlamentu pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci, stála spravodajkyňa pre situáciu v oblasti právneho štátu v Maďarsku

Zasadnutie moderoval **Miklós Ligeti**, právny riaditeľ Transparency International Maďarsko.

Prieskumy verejnej mienky boli brutálne zneužitú politickými aktérmi v príprave na parlamentné voľby v roku 2026 v Maďarsku. Toto sa nikdy predtým nestalo v takej miere, až dosiahlo bod, keď sa Median a ďalšie nezávislé prieskumné agentúry stali terčom politických prejavov a ohováračských kampaní. Toto by sa už nikdy nemalo stať; potrebujeme...“ spoľahlivé prieskumy verejnej mienky, ktoré dodržiavajú vysoké profesionálne štandardy a mali by filtrovať a odhaľovať pokusy o skresľovanie a zneužívanie prieskumov verejnej mienky ako zbraní.“

Endre Hann, výkonný riaditeľ Inštitútu verejnej mienky a výskumu trhu Medián, Maďarsko

Politický kontext parlamentných volieb v Maďarsku v roku 2026 bol hybridný režim, nie dobre fungujúca demokracia. To však neznamená, že k zmene režimu nemôže dôjsť prostredníctvom demokratických volieb. Práve naopak: je to samozrejme ťažšie a vyžaduje si to, aby opozičné strany vyhrali s väčším náskokom, pretože všetky pravidlá zvyhodňujú úradujúce strany. Ale je to uskutočniteľné.“

Róbert László, Inštitút pre výskum a poradenstvo v oblasti politiky politického kapitálu, Maďarsko

Väčšina občanov nemá dôkladné znalosti o tom, ako interpretovať výsledky prieskumov verejnej mienky. Napríklad nevenujú pozornosť tomu, ako prieskumné agentúry vážia surové čísla a prečo. Ale vidia dáta a tie ich ovplyvňujú a politici ich môžu zneužiť ako nástroj kampane. Možno budeme musieť vzdelávať voličov o interpretácii výsledkov prieskumov verejnej mienky a možno by stálo za zváženie nezverejňovať výsledky prieskumov tesne pred voľbami.“

Eszter Galgóczi, hlavná analytička, Forrás Társadalomkutató Intézet, Maďarsko

EÚ by mala sprísniť, nie zmierniť svoj prístup, keď sa voľby v členskom štáte neuskutočňujú plne demokratickým, spravodlivým a transparentným spôsobom. To znamená žiadne rozmrazovanie zablokovaných fondov EÚ (v prípade Maďarska), žiadne politické vyjednávanie, systematickejšie konania o porušení predpisov a žiadne predstieranie, že »kozmetické« reformy znamenajú trvalé dodržiavanie zásad právneho štátu.“

Tineke Strik, členka Výboru Európskeho parlamentu pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci, stála spravodajkyňa pre situáciu v oblasti právneho štátu v Maďarsku, Holandsko

Záznamy zo štyroch stretnutí sú dostupné tu:

Prvá časť

Druhá časť

Tretia časť

Štvrtá časť

Rečníci sa zhodli, že digitálne platformy sa stali novým bojiskom demokracie. Formovanie toku informácií na internete je teraz základnou stratégiou tých, ktorí sa snažia narušiť demokratický prenos moci prostredníctvom volieb. Úradujúci politickí aktéri v strednej a východnej Európe používajú tupé aj jemné metódy na odrazenie alebo diskreditáciu opozičných hnutí a zároveň si zachovávajú zdanie legitimacy verejnosti. Takéto akcie majú tendenciu eskalovať pred a počas kľúčových volieb.

Rečníci tiež dospeli k záveru, že napriek niektorým zahraničným pokusom o ovplyvnenie výsledkov volieb to boli najmä domáci aktéri, ktorí zneužívali informačné technológie na podkopávanie volebného procesu. Identifikovali tri hlavné formy digitálneho zasahovania do volieb: informačné opatrenia, pri ktorých sú online diskusie tajne manipulované v prospech vlády alebo konkrétnych strán; technické opatrenia, ktoré sa používajú na obmedzenie prístupu k určitým spravodajským zdrojom a komunikačným nástrojom; a právne opatrenia, ktoré orgány uplatňujú na trestanie odporcov režimu a potlačenie politického prejavu.

Aspekty týchto trendov špecifické pre jednotlivé krajiny sú uvedené nižšie s pomocou šiestich prípadových štúdií.

Prípadové štúdie

Česká republika: Nové podoby volebných podvodov

Zdroj: Lucia Vilimovská (Transparency International Česká republika)

TI Česká republika systematicky monitoruje porušenia pravidiel financovania kampaní v rámci krajiny, integritu volieb a trendy v oblasti dezinformácií od roku 2012. Podľa Vilimovskej sa volebné podvody v Českej republike vyvinuli od klasických foriem – ako je kupovanie hlasov alebo vhadzovanie volebných urien (pričom sa odovzdá viac hlasovacích lístkov ako počet ľudí, ktorí legitímne volili) – smerom k jemnejším „horným“ zásahom.

Kľúčové zistenia:

- Politické strany začínajú s vysokými výdavkami oveľa skôr, ako sa kampane oficiálne začnú, a robia tak mimo monitorovacích okien stanovených pravidlami financovania kampaní. „Kampaň teraz v podstate nikdy nekončí,“ povedala Vilimovská.
- Kupovanie hlasov, ktoré sa v chudobnejších oblastiach dialo rozdávaním vriec zemiakov alebo poukážok do supermarketov ako platidla na zabezpečenie hlasov, bolo nahradené sofistikovanejším nátlakom na voličov, pretože je ťažšie ho dokumentovať a ľahšie udržiavať.
- Útoky proti disentným hlasom na sociálnych sieťach sú pomerne bežné a blížia sa k nenávisným prejavom. Niektorí politickí aktéri zašli dosť ďaleko a testovali hranice nenávisných prejavov bez toho, aby prevádzkovatelia platforiem prijali nápravné opatrenia.
- Na rozdiel od Maďarska, kde sa verejnoprávne médiá dostali pod absolútnu kontrolu vládnych politických strán, si české verejnoprávne médiá zachovali nezávislosť a mediálna krajina vo všeobecnosti plní funkciu dozoru v období volieb – to sa v strednej a východnej Európe považuje za relatívnu silnú stránku.
- Český dezinformačný ekosystém bol rozmanitý a veľmi plodný – pred poslednými parlamentnými voľbami približne 120 článkov denne z viac ako 39 webových stránok – a TikTok sa stal obzvlášť účinným vektorom proruských naratívov.
- Niektorí voliči sa pokúsili ovplyvniť výsledky volieb v okrajových volebných obvodoch tým, že sa pred voľbami zaregistrovali ako trvalí obyvatelia v menších obciach, ale toto sa dalo pomerne ľahko odhaliť, a preto sa to obciam a polícii ľahko podarilo zvrátiť.
- Vytváranie „fiktívnych koalícií“ sa stalo bežným; ide o to, že sa niektoré strany pred voľbami zaregistrujú ako nový subjekt, aby si zabezpečili prekročenie 5 % hranice na zabezpečenie miesta v parlamente.
- V Českej republike je relatívne jednoduché skryť kľúčové časti firemných štruktúr – vrátane konečných skutočných vlastníkov podniku – pred verejnou kontrolou. Čoraz populárnejším spôsobom, ako to majitelia robia, je platiť tzv. „bielym koňom“ – často bezdomovcom – aby pôsobili ako nastrčení ľudia. Hoci financovanie kampaní je v Českej republike pomerne prísne regulované, šírenie takýchto metód si bude vyžadovať dôkladnejšie monitorovanie.

Viac informácií o tejto téme:

- [Transparency International Česká republika – projekt monitorovania financovania kampaní \(monitorovanie kampaní v senátnych a komunálnych voľbách v 8 mestách a 27 okresoch\)](#)

Maďarsko: Štátom financované dezinformačné kampane a tlak na voličov

Zdroje: Péter Krekó (Political Capital) a Zalán Zubor (Átlátszó.hu)

Organizácia Political Capital monitoruje sponzorovanú politickú reklamu a vývoj nepriateľských politických naratívov v Maďarsku a dokumentuje to, čo nazýva „systematickou propagáciou dezinformácií“. Ich práca v spolupráci s mediálnou spoločnosťou Lakmusz, ktorá overuje fakty, a Mérték Media Monitor poskytla niektoré z najpodrobnejších údajov o cenách manipulácie s informáciami v EÚ zo strany štátu.

Átlátszó.hu, jeden z popredných maďarských nezávislých investigatívnych médií, dokumentuje volebné podvody priamo z miesta činu.

Kľúčové zistenia:

- Maďarsko bolo najväčším nákupcom politickej reklamy na Facebooku v EÚ predtým, ako online platformy zaviedli zákaz pred voľbami do Európskeho parlamentu v roku 2024.
- Po zákaze sa strana Fidesz Viktora Orbána obrátila na financovanie sietí influencerov (najmä siete Megafon) a zástupných mimovládnych organizácií („GONGO“), ktoré mali za úlohu zhromažďovať podporovateľov do rôznych tematických digitálnych komunit. Tým, že vláda vydávala financovanie kampaní za podporu zdanelo verejnoprávnym mimovládnych organizácií, úspešne rozmazala hranicu medzi štátnym a štátnym financovaním kampaní.
- Zástupcovské mimovládne organizácie mali tiež za úlohu vytvoriť a prevádzkovať rozsiahlu sieť neautentických profilov na sociálnych sieťach, ktoré schvaľovali vládne posolstvá a podporovali ohováračské kampane proti opozičným kandidátom.
- V období pred parlamentnými voľbami v roku 2026 si vláda Viktora Orbána uzavrela zmluvu s agentúrou sociálnych médií, o ktorej sa vedelo, že má väzby na ruské vplyvné operácie – medzi taktiky patrila rozsiahla propagácia deepfake obsahu prostredníctvom nespočetného množstva neautentických profilov na sociálnych sieťach (s populárnymi témami vrátane vykresľovania opozičného lídra, súčasného maďarského premiéra Pétera Magyara, ako proukrajinskej, a teda provojnovej osobnosti) a zinscenovanie emocionálne a politicky zaťažených udalostí (ako napríklad incident, keď maďarské úrady zadržali oficiálne ukrajinské vozidlo prevážajúce to, čo maďarské štátne médiá v okázalých spravodajských programoch označili za „poklady pochybného pôvodu“).
- Vydieranie a nátlak voličov boli vo vidieckom Maďarsku rozšírené: niektorí zamestnávateľia a miestni úradníci vyhrážali sa voličom, že ich pracovné miesta a kľúčové obecné služby sú ohrozené, ak nepodporia vládnuce politické strany. V deň volieb monitorovacie organizácie často spozorovali autobusy prepravujúce voličov pod tlakom v blízkosti volebných miestností.
- Kupovanie hlasov bolo v období pred parlamentnými voľbami v roku 2026 vo vidieckych oblastiach Maďarska významnou formou podvodu (napríklad reťazové hlasovanie), pričom väčšina prípadov sa odohrala mimo volebných miestností.
- V roku 2013 bolo zrušené zákonné ustanovenie o „volebnom tichu“ v deň volieb, čím sa voliči viac vystavili nátlaku.
- V decembri 2023 maďarský parlament schválil zákon, ktorým sa zriaďuje Úrad na ochranu zvrchovanosti – štátna správa so širokými právomocami na vyšetrowanie a vydávanie ohováračských správ o akejkoľvek organizácii alebo jednotlivcovi, ktorý dostal zahraničné financovanie (vrátane financovania Európskou komisiou). Úrad na ochranu zvrchovanosti mal neobmedzený prístup k osobným údajom a fungoval bez dohľadu, čo neponúkalo žiadnu možnosť právnej nápravy. To mohlo zastrašiť nezávislé dozorné organizácie a ohroziť ich dozornú úlohu pred komunálnymi a európskymi voľbami v roku 2024, ako aj pred maďarskými parlamentnými voľbami v roku 2026.
- Medzi prvými cieľmi ÚOZ boli nezávislé mimovládne organizácie a médiá vrátane TI Hungary a Átlátszó.hu.

Viac informácií o tejto téme:

- [Politický kapitál – „Fidesz a spol. zaplavili sociálne médiá protizápadnými nepriateľskými dezinformáciami počas maďarskej volebnej kampane“ \(správa EP o monitorovaní volieb z roku 2024\)](#)
- [Maďarský Úrad pre ochranu zvrchovanosti sa zameriava na vyšetrowanie organizácie Transparency International Maďarsko – Transparency International Maďarsko](#)

Poľsko: Politický a emocionálny mikrotargeting, propaganda a demokratická obnova

Zdroj: Wojciech Przybylski (Visegrad Insight)

Visegrad Insight je analytický časopis so sídlom vo Varšave, ktorý sa venuje otázkam demokracie a správy vecí verejných v strednej Európe. Prezentácia Wojciecha Przybylského čerpa z desaťročia sledovania úpadku demokracie v Poľsku vrátane úlohy mediálneho ovládnutia, politického mikrotargetingu a kognitívnej vojny počas volieb.

Kľúčové zistenia:

- Pred zvolením Donalda Tuska, proeurópskeho politika, za premiéra Poľska v decembri 2023 zažila krajina osem rokov centralizovanej moci pod vedením konzervatívnej strany Právo a Spravodlivosť (PiS). Toto obdobie sa vyznačovalo nedostatkom inštitucionálnych brzd a protiváh, ovládnutím štátu, zneužívaním médií ako zbraní, obmedzovaním nezávislosti súdnictva a prehlbovaním spoločenských rozdielov.
- Visegrad Insight monitoruje integritu poľských volieb už viac ako desať rokov: Zistila, že spočiatku sa nezrovnalosti vyskytovali sporadicky, ale posun smerom k systémovým podvodom sa začal už okolo roku 2015.
- Parlamentné a prezidentské voľby boli široko pokryté a dobre zdokumentované v národných aj medzinárodných médiách, ale zneužívanie moci a klientelizmus, ku ktorým dochádza na miestnej úrovni, nepriťahli toľko mediálnej pozornosti, čo ponecháva priestor pre skryté nekalé praktiky.
- Zmeny, ktoré strana PiS zaviedla vo volebnom systéme, uľahčili cestu pre nekalé praktiky na komunálnej úrovni a systémové nezrovnalosti sa stali bežnejšími s rastúcou centralizáciou.
- Široko sa používali taktiky kognitívnej vojny vrátane trollingu, používania botových sietí a politického a emocionálneho mikrotargetingu – ten druhý zahŕňa stratégiu kampane založenú na dátach, ktorá využíva osobné údaje, ako sú zvyky prehliadania webu, demografické údaje a psychografické profily, na doručovanie vysoko prispôbených politických a emocionálnych posolstiev úzkym, špecifickým skupinám voličov.
- Nedostatočná transparentnosť v kampaniach na sociálnych sieťach zostáva v Poľsku štrukturálnym problémom. Napríklad štátne finančné prostriedky pôvodne určené na podporu digitálnych inovácií a pomoc startupom boli v rámci strany PiS presmerované na kampane na sociálnych sieťach.
- Mladí ľudia váhajú s angažovaním sa v politike zo strachu, že uviaznu v polarizácii – túto váhavosť aktívne zneužívala strana PiS na zníženie volebnej účasti v tejto (typicky reformne orientovanej) vekovej skupine.
- Parlamentné voľby v roku 2023 ukázali, že mobilizácia kolektívnej pamäte na škodlivé štátne zásahy a propagandu môže zvrátiť demokratický úpadok.
- Celkovo je demokratická obnova možná, ale vyžaduje si aktívnu občiansku spoločnosť, nezávislé médiá a trvalé inštitucionálne reformy.

Viac informácií o tejto téme:

- [Visegrad Insight – Stručná správa o politike „Dezinformácie v Poľsku“ \(Konfederacja, regulačné medzery, zodpovednosť platforiem\)](#)

Rumunsko a Moldavsko: Vplyvové operácie podporované umelou inteligenciou

Zdroj: Ana Mocanu (Funky Citizens)

Funky Citizens je rumunská mimovládna organizácia zameraná na občianske technológie a transparentnosť, ktorá využíva digitálne nástroje, otvorené dáta a technológie na zvýšenie zodpovednosti vlád, posilnenie postavenia občanov a povzbudenie verejnej účasti. Tím Any Mocanuovej bol v popredí dokumentovania koordinovaných kampaní za neautentické správanie (CIB), ktoré zvrátili rumunské prezidentské voľby v roku 2024 a moldavské parlamentné voľby v roku 2025 – kampane, ktoré sa odvtedy stali referenčnými prípadmi pre tvorcov politik EÚ a regulátorov platforiem.

Călin Georgescu, nezávislý krajne pravicový populista, čelí v Rumunsku viacerým trestným konaniam po bezprecedentnom anulovaní výsledkov prezidentských volieb z roku 2024. Okrem iného bol obžalovaný z údajných nezákonných, tajných online operácií – vrátane botových sietí a platených influencerov – ktoré umelo podporovali jeho kampaň a zároveň zatajovali jej financovanie.

Kľúčové zistenia:

- Rumunsko slúžilo ako laboratórium pre novú generáciu techník manipulácie s voľbami: v roku 2024 fungovalo na TikToku a Facebooku viac ako 30 000 koordinovaných účtov, pričom žiadny z nich priamo nemenoval ani nevedol kampaň za konkrétneho kandidáta.
- Kampane sa zameriavali skôr na emócie než na politiku – medzi príklady patrilo zneužívanie smútku, strachu z násillia, ekonomickej neistoty a propagácia naratívov mieru a prosperity.
- Umelá inteligencia teraz generuje kompletne falošné profily – fotografie, biografie, históriu online príspevkov – v priebehu niekoľkých minút a nahrádza tak tradičné farmy trollův.
- Kampane v roku 2024 zneužívali skutočnú sociálnu frustráciu: všeobecné protiestablishmentové nálady, ekonomicke obavy a nedôvera voči inštitúciám boli skutočnými slabunami, ktoré pochybné správy ešte zosilňovali.
- Zneužívanie platformy fungovalo na infraštruktúrnej úrovni – to znamenalo, že niektorí aktéri obchádzali bezpečnostné hranice, aby ovládli cloudové, sieťové alebo architektúry správy zariadení. Namiesto útoku na zariadenia koncových používateľův sa táto stratégia zameriavala na základné systémy, ako sú radiče domény alebo poskytovatelia identít, aby nepozorovane manipulovala s prostredím. Počas skúmaného obdobia koordinovali skupiny Telegramu domácich aktérov, zatiaľ čo sieť Pravda prekladala ruské dezinformácie pre miestnu spotrebu.
- Preventívne mechanizmy zostávajú slabé: do času konferencie nebola zverejnená žiadna záverečná správa o prípade Georgescu a nedostatok primeraných výskumných API na hlavných platformách – konkrétne na sociálnych sieťach a v ekosystémoch umelej inteligencie – vážne bráni nezávislej kontrole údajův.

Viac informácií o tejto téme:

- [Funky Citizens – Observation Mission Report: 2025 Parliamentary Elections in the Republic of Moldova](#)

Slovensko: Ovládnutie médií, erózia dôvery a zapájanie mladých voličov

Zdroje: Zuzana Petková (Nadácia Zastavme korupciu) a Ján Ivancík (Transparency International Slovensko)

Nadácia Zastavme korupciu (Stop Corruption Foundation) je jednou z najaktívnejších organizácií občianskej spoločnosti na Slovensku, ktorá sa zameriava na boj proti korupcii, právny štát a demokratickú integritu. Transparency International Slovensko poskytuje právny monitoring a presadzuje protikorupčné aktivity.

Kľúčové zistenia:

- Slovenská vládna koalícia na čele s premiérom Robertom Ficom systematicky narúša dôveru v mainstreamové médiá a zároveň buduje paralelný „alternatívny“ mediálny ekosystém, väčšinou registrovaný ako (sprostredkovateľské) mimovládne organizácie, aby obišli nariadenia týkajúce sa kontroly a zodpovednosti, ktoré sú uvalené na mainstreamové médiá.
- Členovia koalície komunikujú takmer výlučne prostredníctvom alternatívnych mediálnych platforiem, čím vytvárajú pre svojich podporovateľov uzavreté informačné prostredie bez protirečení a vylučujú všetky prostriedky na kontrolu alebo overovanie obsahu či dôveryhodnosti informačných zdrojov.
- Vykonštruované škandály sa nepoužívali na získanie konkrétnych argumentov, ale na to, aby sa všetci aktéri v očiach väčšiny voličov javili rovnako skorumpovaní a nespoľahliví. Vďaka tomu sa 30 – 60 % Slovákov stalo náchylnými na ciele dezinformačné kampane – tento trend ešte posilňuje pretrvávajúca ekonomická frustrácia, odliv mozgov a roky úmyselného narúšania dôvery.
- Keďže vládna koalícia mala veľkú a stabilnú voličskú základňu, stratégia odrádzania „neistých“ občanov od úplného hlasovania prostredníctvom dezinformácií pomohla upevniť ich väčšinu.
- Vláda sa pokúsila kriminalizovať kampane mimovládnych organizácií na mobilizáciu voličov – vrátane spoločnej kampane 103 mimovládnych organizácií zameranej na mladých Slovákov žijúcich v zahraničí – a obmedziť hlasovanie zo zahraničia.

Viac informácií o tejto téme:

- <https://transparency.sk/en/slovakia-has-improved-its-corruption-rate-disinformation-actors-deliberately-reinforce-the-notion-of-the-opposite-podcast/>
- <https://transparency.sk/en/the-winners-of-the-last-election-are-leadint-the-least-transparent-campaigns/>
- <https://share.google/Wv7ObTtRMdWyLzhvY>

Cezhraničné otázky: Boj za prístup k údajom digitálnych platforiem

Zdroj: Duncan Allen (Democracy Reporting International)

Democracy Reporting International (DRI) je medzinárodná mimovládna organizácia so sídlom v Berlíne, ktorá vykonáva systematický výskum o tom, ako sa platformy sociálnych médií používajú vo volebných kampaniach – konkrétne na odhaľovanie koordinovaného neautentického správania (CIB) a manipulácie so zahraničnými informáciami. To si vyžaduje prístup k údajom z platformy: metriky zapojenia, údaje o dosahu a vzorce amplifikácie. Článok 40(12) zákona EÚ o digitálnych službách (DSA) výslovne vyžaduje, aby veľmi veľké online platformy (VLOP) poskytovali tento prístup prevereným výskumníkom. Právny spor medzi DRI a X (predtým Twitter) o prístup k údajom z platformy súvisiacim s parlamentnými voľbami v Maďarsku v roku 2026 sa preto stal prelomovým prípadom pre presadzovanie zákona o digitálnych službách.

Kľúčové udalosti:

- Vo februári 2026 nemecký odvolací súd nariadil platforme sociálnych médií X, aby poskytla DRI prístup k verejne dostupným údajom prostredníctvom svojho API, bez obmedzení kvót a do 30. júna 2026, v súvislosti s parlamentnými voľbami v Maďarsku, ktoré sa konali 12. apríla.
- Berlínsky odvolací súd uviedol, že nedodržanie predpisov zo strany X ovplyvnilo schopnosť DRI vykonávať výskum v Nemecku.
- Rozhodnutie súdu sa netýka typu použitého algoritmu, ale nariadilo spoločnosti X zdieľať informácie, ako je dosah a angažovanosť príspevkov súvisiacich s voľbami.
- Súd tiež rozhodol, že jurisdikcia v tomto prípade patrí Nemecku, kde má DRI sídlo, a nie Írsku, kde má X svoje sídlo v EÚ.
- Toto rozhodnutie priamo umožňuje vyšetrovanie, či algoritmy spoločnosti X zosilňovali dezinformácie alebo umožňovali zahraničné zasahovanie pred voľbami.
- „Súdny príkaz by znížil prekážky pre skupiny občianskej spoločnosti v celej Európe, ktoré sa snažia presadzovať digitálne práva prostredníctvom vnútroštátnych súdov,“ povedal Allen na konferencii.

Viac informácií o tejto téme:

- [Akt EÚ o digitálnych službách](#)
- [Democracy Reporting International – Monitor digitálnej demokracie: sada nástrojov na monitorovanie sociálnych médií a sledovač prístupu k údajom platformy DSA](#)

Osvedčené postupy a odporúčania

Hlavné ciele:

- Informovať občanov a odhaľovať a bojovať proti dezinformáciám, falošným účtom na sociálnych sieťach a deepfake obsahu v reálnom čase.
- Zabezpečiť dostupnosť kvalitných a spoľahlivých prieskumov verejnej mienky počas celej volebnej kampane.
- Presadzovať práva na prístup k údajom podľa zákona EÚ o digitálnych službách prostredníctvom právnych prostriedkov.
- Vybudovať stabilnú sieť organizácií občianskej spoločnosti, ktoré spoločne pokrývajú širokú škálu monitorovacích zručností.
- Zlepšiť kvalitu vzdelávania – znížiť základné podmienky, ktoré spôsobujú, že dezinformácie sú účinné.
- Posilniť demokratickú účasť na miestnej úrovni, nielen na národnej úrovni.
- Obnoviť dôveru v demokratické inštitúcie.

Priblíženie:

Zber údajov a právne rámce

- Zhromažďovať veľké objemy údajov s cieľom identifikovať vzorce a zabezpečiť, aby existoval spoľahlivý a robustný zdroj údajov na podporu pozorovaní/podozrení – údaje z platformy a backendu sú nevyhnutné na preukázanie ruského vplyvu na volebné kampane v strednej a východnej Európe. (Duncan Allen, Nemecko)
- Aktívne presadzovať článok 40(12) zákona EÚ o digitálnych službách o práve na prístup k údajom pre overených výskumníkov a organizácie vyšetrujúce systémové riziká – to je obzvlášť dôležité vzhľadom na to, že nie každá organizácia toto právo uplatňuje. Čisté, nezávislé a silné právne prostredie je kľúčom k zabezpečeniu pretrvávania právneho štátu. (Duncan Allen, Nemecko)
- Využívať súdy na presadzovanie práv na prístup k údajom z platformy – súdne rozhodnutie v prípade DRI v. X potvrdzuje, že výskumníci sa môžu súdiť v krajine, kde vykonávajú výskum, kedykoľvek zistia systémové riziká, nielen pred volebným obdobím. (Duncan Allen, Nemecko)
- Čo najrýchlejšie odstrániť falošné účty. (Duncan Allen, Nemecko a Péter Kerekó, Maďarsko)
- Zabezpečiť dostupnosť spoľahlivých prieskumov verejnej mienky, ktoré dodržiavajú vysoké profesionálne štandardy počas celej volebnej kampane, filtrovať a odhaľovať pokusy o skresľovanie a zneužívanie prieskumov verejnej mienky. (Endre Hann, HU).

Budovanie kapacity

- Prijat' proaktívny, a nie reaktívny prístup – monitorovacia infraštruktúra musí byť funkčná pred začiatkom volebného obdobia, aby sa dohľad nad nekalou praxou a jej odhaľovanie mohlo začať dávno pred oficiálnym začiatkom kampane; infraštruktúra dezinformácií je oveľa proaktívnejšia, zatiaľ čo občianske organizácie bývajú reaktívne. (Ana Mocanu, RO)
- Organizovať školenia a workshopy o dokumentovaní a nahlasovaní online obsahu, aby aktéri občianskej spoločnosti a občania mohli prispieť k overovaniu faktov – ako v prípade odhalenia „operácie pod falošnou vlajkou“, ktorá sa odohrala počas volebnej kampane pred parlamentnými voľbami v roku 2026 v Maďarsku: počas zhromaždenia vedeného opozíciou bola rozložená obrovská ukrajinská vlajka, aby sa hnutie falošne spojilo s podporou myšlienky maďarskej účasti vo vojne na Ukrajine. Občania pozorne sledovali komunikáciu na vládou financovaných mediálnych platformách a identifikovali aktivistov stojacich za operáciou ako osoby spojené so stranou Fidesz Viktora Orbána. Ich príspevky o „operácii pod falošnou vlajkou“ ako zinscenovanom incidente sa stali virálnymi na sociálnych sieťach. (Péter Krakó, HU)

- Vybudovať infraštruktúru na monitorovanie v reálnom čase; konečné správy o voľbách prichádzajú príliš neskoro na to, aby sa na nich dalo účinne reagovať. (Ana Mocanu, RO)
- Zaviest systémy rýchlej reakcie v spolupráci so sociálnymi médiami (Lucia Vilimovská, CZ) a dobrovoľníkmi na mieste (vo volebnom mieste) pre verejné pozorovanie a monitorovanie. (Wojciech Przybylski, PL, Mónika Bálint, HU)
- Vzdelávať občanov o ich volebných právach, demokratických povinnostiach a vplyve, ktorý môžu mať na politickú klímu vo svojich krajinách. (Ján Ivancík, Zuzana Petková, SK)
- Bojovať proti odlivu mozgov zlepšením stavu hospodárstva a celkového pocitu blahobytu ľudí. (Ján Ivancík, Zuzana Petková, SK)
- Súčasný nástroje EÚ na podporu mimovládnych organizácií nie sú dostatočné na financovanie rozsiahlych projektov monitorovania volieb. (Zsófia Banuta, HU)
- Zavedenie hlasovania poštou prostredníctvom veľvyslanectiev by zvýšilo bezpečnosť a legitimitu volebného procesu na Slovensku. (Zuzana Petková, SK)

Organizácie občianskej spoločnosti a občania

- Organizácie občianskej spoločnosti sú kľúčovými aktérmi v mobilizácii a dohľade – ako referenčný prípad slúži koordinovaná kampaň 137 mimovládnych organizácií na mobilizáciu voličov pred parlamentnými voľbami v roku 2023 na Slovensku. Kampaň úspešne zmobilizovala mladých voličov: napriek tomu, že predvolebné prieskumy verejnej mienky predpovedali účasť mladých voličov pod 50 %, prieskumy verejnej mienky ukázali, že 69 percent mladých Slovákov sa nakoniec dostavilo voliť. Po voľbách sa kampaň zmenila na trvalé hnutie. (Zuzana Petková, SK)
- Vybudovať sieť mladých dobrovoľníkov na monitorovanie volebných kampaní a neskôr aj volebného procesu. (Zuzana Petková, SK, Mónika Bálint, HU)
- Organizácie občianskej spoločnosti zohrali významnú úlohu pri zabezpečovaní relatívne vysokej volebnej účasti v celej Európe a v posledných rokoch sa dokonca zvýšila vďaka aktivitám na miestnej úrovni a vzdelávaniu nových voličov – je dôležité naďalej oslovovať aj už angažovanú populáciu. (Zsófia Banuta, HU, a Magnus Öhman, riaditeľ Regionálnej európskej kancelárie Medzinárodnej nadácie pre volebné systémy)
- Kampane mimovládnych organizácií zamerané na sociálne médiá na Slovensku ukazujú, že zacielenie na mladšie generácie prostredníctvom Instagramu, TikToku, YouTube a ďalších platforiem môže pozitívne ovplyvniť volebnú účasť. Spoločná online kampaň 137 mimovládnych organizácií pred parlamentnými voľbami na Slovensku v roku 2023 zapojila 80 influencerov a podarilo sa jej osloviť viac ako milión instagramových účtov. (Zuzana Petková, SK)
- Offline interakcia a workshopy sú však rovnako dôležité ako online obhajoba a monitorovanie. (Ana Mocanu, RO)
- Organizácie občianskej spoločnosti, investigatívne organizácie a aktivistické skupiny by mali spojiť sily, aby pokryli širokú škálu zručností v oblasti monitorovania volieb a lepšie plnili funkciu dozoru. Toto sa už deje v Českej republike, Maďarsku a na Slovensku v období volieb. (Mónika Bálint, HU, Zuzana Petková, SK, Lucia Vilimovská, CZ)
- Budovať mosty medzi marginalizovanými a zraniteľnými komunitami pre spoločné zastúpenie a posilňovanie ich hlasov (Mónika Bálint, HU)
- „Premeňte bolesť voličov na nádej a nádej na činy“ – mobilizácia voličov je dlhší proces, ktorý musí začať s dostatočným predstihom pred voľbami a zapojenie musí zostať nepretržité. (Zsófia Banuta, HU)
- Umelá inteligencia, hoci nie je vždy spoľahlivá, môže byť širokou verejnosťou použitá ako nástroj na lepšie pochopenie zložitých problémov a spracovanie väčšieho množstva informácií. (Magnus Öhman, IFES)

TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
Hungary

Co-funded by
the European Union

